

DIPLOMA 2024/2025 – ELŐTANULMÁNY

*Az előtanulmány hivatott előkészíteni a tervezési feladatot. A kiadott terület különböző léptékekben végzett elemzése mellett fontos a helyszín személyes megismerése. Ezek után a kiválasztott funkció koncepcionális, illetve használati megismerése, valamint a tervezési program definiálása. Az előtanulmány ennek megfelelően öt fő fejezetre tagolódik: helyszínelemzés, helyi referenciák, előképek, interjú és programalkotás. A fenti feladatok elvégzése után a kiadott területen konkrét helyszínjavaslatokat várunk tőletek, amelyek véglegesítése az első órákon a konzulensekkel közösen zajlik. Az előtanulmány a végső tanulmány alapját képezi, amelyet a koncepció terv leadásakor kell mellékelni. Mindkét dolgozat értékelése beleszámít a tárgy érdemjegyébe. Az előtanulmányt **prezentáció formájában, a szorgalmi időszak első óráján kell bemutatni.***

0. HELYSZÍN

Nagyvárad – A vár közvetlen környezete

Nagyvárad korai történetéről viszonylag csekély hiteles információval rendelkezünk, így a település kialakulásáról kevés biztosat állíthatunk. Az viszont egyértelműen kijelenthető, hogy a város fejlődésében kulcsszerepet játszott a vár, és mind a mai napig a hely arculatának meghatározó eleme. A leírások alapján a területen már a 11. század környékén létezhetett egy földvár, amelyet többször újjá kellett építeni és egészen a 19. század közepéig katonai célokat látott el.

Az évszázadokon keresztül védelmi feladatokat szolgáló várat, amelynek legfőbb feladata, hogy távol tartsa a betolakodókat mára teljesen körbekerítette a település. Ezért a funkcionális elemek, mint a hatalmas téglafalak, a több mint 50 m széles várárok, illetve a csupán két bejutási pontot biztosító hidak napjainkban csupán a városlakókat akadályozzák meg abban, hogy könnyen birtokba vehessék ezt az értékes területet. A BSc diplomatervezés tárgy keretében ennek az ellentmondásnak a feloldására keressük a válaszokat. Hogyan válhat egy emberek távoltartására létrehozott építmény hasznos közterületté a város szívében? Milyen hiányzó funkcionális igények kielégítésével aktivizálható ez a felület?

1. HELYSZÍNELEMZÉS

A helyszíni bejárás, a javasolt linkek, a szöveges dokumentumok és a képi anyagon keresztül a város(rész) és a helyszín megismerése objektív elemzési szempontok mentén:

TÖRTÉNET - Írásos összefoglaló

A helyszín történeti rétegeinek feltárása a javasolt linkek, írásos anyagok, illetve történeti térképek elemzésén keresztül. A helyszín tervezési szempontból releváns rövid történeti bemutatását foglalják össze 2-3000 karakter hosszúságú leírásban.

TÉR - Helyszínrajz (m1:2000)

Nagyléptékű, városszintű elemzés. A feladat a teljes várterületre és tágabb környezetére kiterjedő elemzés készítése. Vizsgáljátok meg a városban található beépítési módokat, azonosítsátok ezeket a zónákat és a határaikat. Végezzétek el a szokásos elemzéseket (schwarzplan, szabadon bejárható területek, kertek, magassági viszonyok, stb.), illetve keressetek új módszereket.

TÖMEG - Digitális modell

A vár és a környező épületek tömegének vizsgálata. Tömegmodell készítése a kerítések, burkolati különbségek, illetve a növényzet ábrázolásával. Az elemzés során keressetek jellemző tömegformákat, viszonyulási módokat és rendezzék őket csoportokba.

TELEPÍTÉS - Helyszínrajz (m1:200)

A vár területén kiválasztott **helyszínjavaslatok** vizsgálata. Jelöljétek a növényzetet, a burkolati különbségeket, a kerítéseket, a közlekedési rendszert és a tetőfelülnézeteket. Az elemzés során keressetek jellemző beépítési mintákat a környéken és rendezzék őket csoportokba.

HOMLOKZAT - Utcakép és terepmetszet (m1:200)

A homlokzatok rajzokon keresztül történő elemzése. A **helyszínjavaslatok** esetén jelöljétek pontosan a terepviszonyokat, a növényzetet, és a kerítéseket. Az elemzés során vizsgáljátok meg a tipikus utcai homlokzatokat, a kerítés-ház, a tömör felület-nyílászáró arányokat, illetve keressetek új elemzési szempontokat.

ANYAG - Utcakép és atmoszféra (fotómontázs)

A homlokzatok, jellemző anyaghasználat fotókon keresztül történő elemzése. Készítsetek utcakép-montázst saját fotók segítségével a környező területről, utcákról. A fotómontázst felhasználva végezzetek elemzést, amelyben bemutatjátok a környéken található anyagokat, színeket, patterneket és atmoszférát, illetve keressetek új elemzési szempontokat.

2. HELYI REFERENCIÁK

SZUBJEKTÍV ELEMZÉS KÉSZÍTÉSE

Keress olyan szituációt, építészeti formát, ornamentikát, tértípust, tömegformát, amely inspirálólag hat rád és valamilyen formában szeretnéd a tervezés folyamán felhasználni! Készíts gyűjtést az általad fontosnak vélt témáról! A gyűjtés állhat fotókból, rajzokból, illetve szöveges anyagokból. Fontos, hogy a dokumentáción felül megfogalmazzátok, hogy számotokra miért érdekes és különleges a választott téma.

3. ELŐKÉPEK

A választott funkció térszervezési elveinek, illetve a környezethez való viszonyulás pontosításának elősegítése céljából **hasonló térbeli helyzetben lévő, hasonló léptékű és hasonló funkciójú**, minimum 5 db kortárs, releváns építészeti példa megismerése és részletes elemzése szöveges, fényképes és rajzi dokumentációkon keresztül. Az elemzést mindenki a saját tudásának tágítása érdekében végzi, a tanulmány – és a tervezési feladat – szempontjából csupán a leszűrt konklúziók bemutatása szükséges.

Az elemzés során az alábbi szempontokat érintsék:

- építészeti koncepció, fő tervezési elvek
- városi, települési kapcsolódási pontok (közterülethez való viszony, bejáratok pozíciója)
- benapozás, tájolás (traktusmélységek, különböző helyiségek fényigénye)
- térkapcsolati rendszerek (belső közlekedési rendszer - horizontális/vertikális)
- épület funkcionális működése (publikus, fél-privát és privát terek viszonya)
- belmagasságok, térarányok (különböző funkcionális igények térszükséglete)
- szerkezeti rendszer (a lecsupaszított szerkezeti modell és a használat viszonya)
- felhasznált anyagok (amennyiben a tervezési koncepció szerves részét képezi)

4. INTERJÚ

Az előtanulmány kötelező részét képezi egy interjú készítése a választott tevékenységet végző szakemberrel vagy csoporttal. Az interjú célja a funkció mélyebb megismerése valós körülmények között, elkészítése nélkülözhetetlen a hiteles programalkotás létrehozásához. A kérdések megválasztása során fontos szempont az egyes gyakorlati szempontok megfeleltetése valós téri helyzeteknek, illetve a használat szempontjából kulcsfontosságú térkapcsolatok meghatározása.

Az előtanulmány tartalmazza a teljes interjú leiratát, illetve a tervezés szempontjából releváns információkat konklúzióként megfogalmazva 1-2000 karakter hosszúságban.

5. PROGRAMALKOTÁS

A diplomatervezés feladat része az építészeti programalkotás. A programok minimális mérete 500m², maximális mérete 1500 m². A helyszínelemzés, a referenciák és az interjú közben összegyűjtött adatok alapján meghatározandó a majdani épület használói közössége. Az épület rendelkezzen csupán a közvetlen használók által működtetett közösségi funkcióval, emellett a város felé is nyitott nyilvános, illetve privát funkciókkal is.

A programalkotás során m²-alapú helyiségkimutatást, illetve funkciósémát kell készíteni. A tervezési programban meg kell jelölni az épület összes helyiségét. A funkcióséma tartalmazza ezen helyiségek arányos alaprajzi területét, az egymáshoz viszonyított elhelyezkedésüket, illetve a köztük lévő és a külvilág felé meghatározott kapcsolódási pontokat. **A rajzi feladat mellett megfogalmazandó egy tételmondat, amely tartalmazza az építészeti szándékot, illetve annak 2-3000 karakter hosszúságú kifejtése.**

Példa a programalkotásra:

HELYSZÍN TÖRTÉNETÉNEK KUTATÁSÁHOZ AJÁNLOTT FORRÁSOK

- Adatbank.ro - <https://lexikon.adatbank.ro/muemlek.php?id=170>
- Arcanum Kulturális adatbázis - <https://www.arcanum.com/hu/>
- Digitális értéktár - <https://www.kjnt.ro/ertektar/ertek/a-nagyvaradi-var-1>
- Fortepan fotóarchívum - <https://fortepan.hu>
- Google Térkép (forgalom, műhold, domborzat réteggel) - <http://google.com>
- Google Tudós keresője - <https://scholar.google.com>
- Hungaricana Közgyűjteményi portál - <https://hungaricana.hu/hu/>
- Matarka (tudományos és szakmai folyóiratok gyűjteménye) - <https://matarka.hu>
- Nagyváradi Szabályozási Terv
- Balogh Jolán: *Vég-várad vára* (Minerva 1947)
- Emődi Tamás - Pafka Ernő: A nagyváradi várban 2009-2012 között végzett felújítási munkálatok. *Transsylvania Nostra*. VI. 24. sz. 2012/4. 37-47.
- Meggyesi Tamás: *Városépítészeti alaktan* (TERC 2009) - <https://docplayer.hu/2839897-Meggyesi-tamas-varosepiteszet.html>
- Péter I. Zoltán: *A nagyváradi vár építészettörténete* (Varadinum 2014)

TERVEZÉSI TÉMA ÉS ELŐKÉPEK KUTATÁSÁHOZ AJÁNLOTT FORRÁSOK

- DIVISARE - <https://divisare.com>
- ATLAS OF PLACES - <https://orthoslogos.fr>
- HIDDEN ARCHITECTURE - <https://hiddenarchitecture.net>
- SUBTILITAS - <https://www.subtilitas.site>
- EL CROQUIS - MK Könyvtárban helyben olvasható
- ÉPÍTÉSZFÓRUM - <http://epiteszforum.hu>
- GOOGLE SCHOLAR - <https://scholar.google.com>
- LANDEZINE - <https://landezine.com>